

Förtroendemätning 2024

Institutet för kvalitetsindikatorer AB

Box 9129, SE-400 93 Göteborg

Tel: 031-730 31 00

E-mail: info@indikator.org

www.indikator.org

Org.nr 556614-4845

Innehåll

Introduktion.....	2
Metod och genomförande	4
Beskrivande analys	7
Regressionsanalyser.....	15
Slutsatser.....	19

Introduktion

Förtroende är ett av de mest centrala områdena inom samhällsvetenskapen (Holmberg & Weibull 2020). Samhällen är byggda på tilltro både människor emellan och genom människors tilltro till de samhälleliga institutionerna. Vid lågt förtroende riskerar de gemenskaper vilka samhällen är byggda på att förstöras där utbyten människor emellan karakteriseras av misstro och skepticism. I Sverige är förtroendet dock generellt sett väldigt högt, både vad gäller förtroendet människor emellan och förtroendet till de samhälleliga institutionerna. Det höga förtroendet ska dock inte tas för givet och det är därför viktigt att ständigt följa upp och uppdatera kunskapen om förtroende hos den svenska befolkningen. Detta kan bland annat göras genom att mäta förtroendet på kommunal nivå och på så sätt få en bättre bild av hur förtroendet skiljer sig mellan olika kommuner och på olika nivåer. Dessa typer av analyser är viktiga att genomföra också av den anledning att orsaken bakom ett lågt förtroende inom en viss kommun kan skilja sig från orsaken bakom det låga förtroendet inom en annan. Genom att således genomföra mindre kommunspecifika undersökningar ökar vi vår kunskap om vad som behöver göras på kommunal nivå för att bibehålla ett högt förtroende.

För att utveckla strategier för ett bibehållande eller en höjning av förtroendet på kommunal nivå krävs det att vi vet vilka faktorer som påverkar medborgarnas förtroende. Tidigare forskning har visat på att förtroendet för olika samhälleliga institutioner oftast skiljer sig mellan olika befolkningsgrupper, exempelvis mellan män och kvinnor. Syftet med denna rapport är således att ge politik och förvaltning ett underlag av de faktorer som påverkar förtroendet för Uddevalla kommun genom att utforska faktorer på individ - och systemnivå. För att analysera vilka faktorer det är som förklarar förtroendet för Uddevalla kommun genomförs först en beskrivande analys med en rad korstabeller och därefter multipla regressionsanalyser. Analyserna baseras på data från en förtroendemätning genomförd av Indikator under våren 2024.

Resultaten vi har fått fram tyder på att:

1. Upplevelsen av hur kommunen sköter sina olika verksamheter samt förtroendet för kommunens anställda är bättre än förtroendet för kommunens politiker. Från den deskriptiva analysen framkommer det att en majoritet av respondenterna har ett lågt förtroende för kommunens politiker medan en majoritet av respondenterna har ett högt förtroende för dess anställda och kommunens förmåga att bedriva sina verksamheter.

2. Upplevelsen av kommunens förmåga att bedriva sina verksamheter samt förtroendet för kommunen är ömsesidigt förstärkande. Med detta menas att en bra upplevelse påverkar inte bara förtroendet positivt, utan ett högt förtroende påverkar även upplevelsen av kommunen positivt.

3. Utbildningsnivån är den enda av de undersökta bakgrundsfaktorerna som korrelerar med förtroende. Respondenter med hög utbildning har lägre förtroende för Uddevalla kommun vilket framkommer både i den deskriptiva analysen samt i regressionsanalyserna. Kön och ålder har dock ingen signifikant effekt på varken förtroende för kommunen och dess politiker/anställda eller på upplevelsen av kommunens förmåga att bedriva sina verksamheter.

4. Upplevelsen av socialtjänsten har starkast korrelation med förtroende. I regressionsanalyserna framkommer det att en förbättrad upplevelse av socialtjänsten leder till ett bättre allmänt förtroende för Uddevallas kommunpolitiker och anställda. Denna effekt är starkare i jämförelse med effekten av de andra undersökta faktorerna.

Metod och genomförande

Undersökningen skickades ut till ett slumpmässigt urval av 4 000 kommuninvånare, 18 år och äldre i Uddevalla kommun. Undersökningen genomfördes med en postal metod med möjlighet för deltagarna att besvara undersökningen digitalt. En inbjudan till undersökningen skickades ut 26 februari 2024 till deltagarnas folkbokföringsadress. Två veckor senare skickades en påminnelse med en bifogad pappersenkät. Två sms-påminnelser har även skickats till de kommuninvånare som kunnat matchas med ett mobiltelefonnummer. Undersökningen avslutades 8 april 2024. Undersökningen besvarades av totalt 1 565 kommuninvånare vilket innebär en korrigerad svarsfrekvens på 39,5 procent. 1 183 valde att besvara undersökningen digitalt.

I Tabell 1 illustreras representationen för undersökningen bland de 1 565 respondenter som svarade på undersökningen. Representationen är fördelat på kön, ålder och utbildning.

Tabell 1. Representation efter kön, ålder och utbildning (%)

Bakgrundsfaktorer	Andel i undersökning	Andel i kommunen	Skillnad (%-enheter)
Kön			
Man	48	50	-2
Kvinna	52	50	+2
Ålder			
18–29	8	17	-9
30–49	24	31	-7
50–64	26	24	+2
65+	43	28	+15
Utbildning			
Låg	12	18	-6
Medel	37	46	-9
Hög	51	36	+15

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Uppgifterna om andelen i kommunen uppdelat på kön och ålder är inhämtade från SCB:S befolkningsstatistik från 2023 medan uppgifterna om andelen utifrån utbildning är inhämtade från SCB: befolkningsstatistik 2022. Låg utbildning gäller för respondenter som inte erhållit en gymnasial utbildning. Medel utbildning gäller för de respondenter som erhållit en gymnasial utbildning och hög utbildning gäller för respondenter som erhållit en eftergymnasial utbildning.

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning & SCB befolkningsstatistik 2022 & 2023.

Tabell 1 visar att det är något fler kvinnor än män som deltagit i undersökningen, en skillnad på fyra procentenheter. I jämförelse med den totala andelen män och kvinnor i kommunen verkar undersökningen ge en någorlunda representativ bild över könsfördelningen. I övrigt observerar vi likande bortfallsskevheter som vi ser i många av dagens befolkningsundersökningar. Yngre kommuninvånare är underrepresenterade jämfört med äldre och högutbildade svarar i högre utsträckning jämfört med invånare med utbildning på gymnasienivå eller lägre. Det är även för dessa grupper, äldre och högutbildade, som vi kan observera de största skillnaderna gentemot andelen i befolkningen i stor. För båda grupper gäller en överrepresentation på 15 procentenheter i undersökningen.

I tabell 2 beskrivs alla de numeriska variabler som kommer användas i de kommande analyserna. I regressionsanalysen kommer ett sammanfattande förtroendeindex att användas där de sju första förtroenderelaterade variablerna/frågorna har slagit samman. Dessa sju frågor går att återfinna i tabell 2 - variabelförteckningen, och representeras av de sju första raderna. Utifrån tabell 2 kan vi således se att förtroendeindexet är baserat på svaren till frågorna om huruvida politikerna arbetar för kommunens bästa, huruvida de är lyhörda och ansvarstagande, huruvida kommunens anställda arbetar för kommunens bästa, och slutligen huruvida de beslut som tas i kommunen är genomtänkta, transparenta och fria från korruption. Själva skapandet av indexet har gjorts genom att addera samman respondenternas svar på respektive fråga och sedan ta fram medelvärdet för varje respondent. För en respondent som svarat att de inte alls har något förtroende utifrån respektive fråga (svarsalternativ "1") blir medelvärdet då 1 (1x7/7). Vidare bör även nämnas att det femte alternativet "vet ej/ingen åsikt" tagits bort från respektive fråga innan skapandet av indexet. Detta har varit nödvändigt eftersom högre värden ska innebära högre förtroende och hade det femte alternativet varit med hade högre värden i stället inneburit att respondenterna inte vet/inte har någon åsikt om deras förtroende för kommunen.

Förtroendeindexet kan sägas vara ett övergripande mått på förtroendet för kommunen, dess politiker/anställda samt dess verksamheter. Indexet presenteras i tabell två, rad åtta, där vi kan se att likt de enskilda frågorna varierar indexet på en skala från 1 till 4.

Tabell 2. Variabelförteckning

Variabel	Obs	Medelvärde	Std. Avvikelse	Min	Max
Politikerna arbetare för kommunens bästa	1270	2,259	0,789	1	4
Politikerna är ansvarstagande	1283	2,140	0,824	1	4
Politikerna är lyhörda	1220	2,00	0,820	1	4
Anställda jobbar för kommunens bästa	1303	2,749	0,859	1	4
Besluten är genomtänkta	1 297	1,987	0,849	1	4
Politiska beslut är transparenta	1 087	2,035	0,853	1	4
Verksamheter är fria från korruption	899	2,360	1,049	1	4
Förtroendeindex	1425	2,249	0,698	1	4
Förtroende för kommunpolitiker	1351	2,089	0,817	1	4
Förtroende för riksdagspolitiker	1391	2,457	0,783	1	4
Förtroende för människor i allmänhet	1500	2,727	0,633	1	4
Upplevelse: kommunen i stort	1330	2,612	0,693	1	4
Upplevelse: förskola	847	2,942	0,734	1	4
Upplevelse: grundskola	949	2,719	0,797	1	4
Upplevelse: äldreomsorg	1116	2,444	0,869	1	4
Upplevelse: socialtjänst	842	2,414	0,893	1	4
Rekommendation att flytta till kommun	1374	2,456	0,901	1	4
Utbildning	1533	2,398	0,688	1	3
Kön	1565	0,517	0,499	0	1
Ålder	1565	58,249	18,451	18	102

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. I variabelförteckningar har alternativ 5 "vet ej/ingen åsikt" exkluderats från alla variabler där ett sådant alternativ funnits. Variablerna med fritextsvar har även exkluderats eftersom dessa inte är numeriska. Variabeln ålder är en omkodning på variabeln "födelseår".

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Beskrivande analys

I det kommande avsnitt ämnar vi ge en deskriptiv överblick över vilka faktorer som påverkar förtroendet för Uddevalla kommun och dess politiker och anställda, samt vilka faktorer som påverkar upplevelsen av kommunen i stort. Dessa preliminära resultat kommer sedan testas ytterligare i regressionsanalyserna för att ge en mer exakt bild av förtroendet för Uddevalla.

Tabell 3. Korstabell, Förtroende för kommunens politiker i allmänhet (%).

	Mycket litet	Ganska litet	Ganska stort	Mycket stort	Vet inte	Totalt	Antal svar	Balansmätt
Samtliga	22	38	23	3	14	100	1564	-34
Kön								
Man	22	37	27	4	10	100	755	-28
Kvinna	22	38	20	3	17	100	809	-37
Ålder								
18–29	22	30	20	6	22	100	122	-26
29–49	26	36	20	4	14	100	370	-38
50–64	26	41	20	3	10	100	404	-44
65+	18	38	28	2	14	100	668	-26
Utbildning								
Låg	12	30	32	3	23	100	178	-7
Medel	19	37	26	3	15	100	565	-27
Hög	26	41	20	3	10	100	789	-44
Förtroende för människor i allmänhet								
Inte alls	43	35	4	4	14	100	51	-70
Till viss del	22	40	20	2	16	100	408	-40
Till stor del	22	38	27	3	10	100	940	-30
Helt och hållet	25	37	23	7	8	100	101	-32

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Förtroendefrågan lyder "Allmänt sett, hur stort förtroende har du för kommunens politiker?"

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

I tabell 3 som ses ovan illustreras respondenternas allmänna förtroende för Uddevallas kommunpolitiker utifrån kön, ålder, utbildning och förtroendet för människor i allmänhet. Från denna tabell framkommer en rad intressanta, preliminära resultat. Först och främst kan vi se att förtroendet för kommunens politiker är större hos män än hos kvinnor. När vi kombinerar andelen som har svarat att de har ganska stort eller mycket stort förtroende för politikerna kan vi se att denna grupp representerar 31 procent av männen och 23 procent av kvinnorna, en skillnad på åtta procentenheter könen emellan. Detta återspeglas även i balansmått vilka beräknas genom att subtrahera andelen som svarat mycket stor effekt eller ganska stor effekt med andelen som har svarat ganska liten effekt eller mycket liten effekt. Här bör dock även

nämnas att andelen som svarat att de inte vet hur högt förtroende de har för kommunens politiker är större hos kvinnliga respondenter än hos manliga.

Vad gäller de olika ålderskategorierna kan vi tydligt se att förtroendet för kommunens politiker är lägst hos respondenter inom åldersgruppen 50–54 där en klar majoritet (67%) uppgett att de har mycket litet eller ganska litet förtroende. Inom den yngsta och den äldsta åldersgruppen är förtroendet som högst där 26, respektive 30 procent har angivit att de har ganska stort eller mycket stort förtroende. Resultaten för utbildning tyder på att förtroendet för kommunens politiker minskar i takt med att utbildningsnivån ökar. Skillnaden mellan lågutbildade och högutbildade är relativt stor där 42 procent av respondenterna med låg utbildning svarat att de har mycket litet eller ganska litet förtroende - en skillnad på 25 procentenheter från de högutbildade. På samma sätt som förtroendet för kommunens politiker minskar i takt med att utbildningen ökar, minskar även andelen som svara ”vet inte” i takt med att utbildningen ökar.

En sista observation att göra utifrån tabell 3 är att det allmänna förtroendet för människor verkar påverka förtroendet för kommunens politiker. Bland de som inte alls har förtroende för människor i allmänhet har 78 procent svarat att de har mycket litet eller ganska litet förtroende för kommunens politiker. Dessa preliminära resultatet indikerar således att den allmänna förtroendenivån påverkar hur man uppfattar kommunens politiker.

Vidare, i tabell 4 ser vi huruvida respondenterna anser att kommunens anställda arbetar för kommunens bästa. Denna tabell bidrar således med en djupare förståelse vad gäller förtroendet för kommunens anställda kontra förtroendet för kommunens politiker.

Tabell 4. Korstabell, Kommunens anställda arbetar för kommunens bästa (%).

	Inte alls	Tills viss del	Till stor del	Helt och hållet	Vet inte	Totalt	Antal svar	Balansmått
Samtliga	7	23	37	16	17	100	1561	+23
Kön								
Man	7	22	39	19	13	100	752	+29
Kvinna	7	25	35	13	20	100	809	+16
Ålder								
18–29	10	24	28	14	24	100	122	+8
30–49	10	24	34	17	16	100	370	+17
50–64	8	23	38	17	15	100	404	+24
65+	4	23	40	16	17	100	665	+29
Utbildning								
Låg	3	21	33	19	24	100	177	+28
Medel	6	26	36	16	16	100	563	+20
Hög	8	22	40	15	15	100	789	+25
Förtroende för människor i allmänhet								
Inte alls	29	33	18	4	16	100	51	-40
Till viss del	8	31	31	11	19	100	407	+3
Till stor del	5	21	42	18	14	100	983	+34
Helt och hållet	8	16	38	31	7	100	100	+45

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Förtroendefrågan lyder ”Upplever du att kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?”

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Först och främst bör noteras att förtroendet för kommunens anställda är högre än förtroendet för dess politiker, oavsett vilka faktorer som analyseras. Detta görs tydligt genom balansmåttan där de flesta av balansmåttan i tabell 4 är positiva medan alla balansmåttan i tabell 3 är negativa. För samtliga respondenter, innan vi bryter ned respondenterna utifrån olika subgrupper, har en majoritet (53%) uppgett att de till stor del eller helt och hållet anser att kommunens anställda arbetar för kommunens.

När vi bryter ned resultaten på olika subgrupper ser vi till viss del en liknande bild som framkom i tabell 3. Det framkommer återigen att kvinnor har en något sämre upplevelse av huruvida kommunens anställda arbetar för kommunens bästa och detta gäller även för respondenter med lågt förtroende för människor i allmänhet. Vad gäller ålder och utbildning skiljer sig resultaten något från tabell 3 då vi kan se att åldersgruppen 18–29, samt respondenter med medelhög utbildning har sämst upplevelse av huruvida kommunens anställda arbetar för kommunens bästa.

Dessa resultat tyder på att förtroendet för kommunens anställda över lag är något högre än förtroendet för kommunens politiker. För att ta denna deskriptiva analys ett steg vidare flyttar vi nu fokus från politiker/anställda till Uddevallas verksamheter, och mer specifikt, upplevelsen av kommunens förmåga att sköta sina verksamheter.

Tabell 5. Korstabell, Upplevelsen av hur kommunen sköter sina verksamheter i allmänhet (%).

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte	Totalt	Antal svar	Balansmått
Samtliga	5	29	47	5	14	100	1552	+18
Kön								
Man	5	30	48	6	11	100	750	+19
Kvinna	5	28	45	4	18	100	802	+16
Ålder								
18–29	6	26	44	5	19	100	122	+17
30–49	5	31	44	7	13	100	366	+15
50–64	7	33	44	4	12	100	404	+8
65+	4	25	51	5	15	100	660	+27
Utbildning								
Låg	3	19	52	7	19	100	176	+37
Medel	5	27	46	7	15	100	565	+21
Hög	5	32	47	4	12	100	789	+14
Förtroende i allmänhet								
Inte alls	22	30	26	4	18	100	50	-22
Till viss del	5	33	42	1	19	100	404	+5
Till stor del	4	28	53	5	10	100	937	+26
Helt och hållet	9	28	36	22	5	100	99	+21
Förtroende för kommunens politiker								
Mycket litet	20	54	17	1	8	100	343	-56
Ganska litet	2	36	49	1	12	100	568	+12
Ganska stort	1	6	76	12	5	100	364	+81
Mycket stort	0	4	51	41	4	100	49	+88

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Förtroendefrågan lyder "Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?"

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Från tabell 5 görs tydligt att även upplevelsen av hur kommunens sköter sina verksamheter är bättre än förtroendet för kommunens politiker. När vi bryter ned resultaten utifrån kön, ålder, utbildning, förtroende i allmänhet samt förtroende för kommunpolitiker ser vi enbart små skillnader könen emellan, dock har en större andel av kvinnorna angivit att de inte har någon åsikt kring hur kommunen sköter sina verksamheter. En större skillnad kan vi däremot se bland åldersgrupperna där gruppen 50–64 år har sämst upplevelse av hur kommunen sköter sina verksamheter. Denna åldersgrupp har således uppgett sig ha både lägst förtroende för kommunpolitikerna, samt sämst uppfattning om kommunens förmåga att genomföra sina verksamheter.

Vad gäller utbildning är resultaten lika de som presenterades i tabell 3 där lågutbildade uppger sig ha bäst upplevelse av hur kommunen sköter sina verksamheter medan högutbildade har sämst upplevelse. Slutligen visar resultaten för de två sista faktorerna i tabell 5 att ju lägre förtroende respondenterna har i allmänhet, samt ju lägre förtroende respondenterna har för kommunens politiker, desto sämre upplevelse har de för kommunens förmåga att sköta sina verksamheter.

Innan vi går vidare och testar dessa samband via en rad regressionsanalyser ska vi även ge en överblick över hur förtroendet för, och upplevelsen av, Uddevalla kommun har förändrats över tid.

Tabell 6. Tidsserieanalys, Jämförelse med SCB:s medborgarundersökningar 2021 och 2023 (%)

	2021	2023	2024
Upplevelse bra av: förskola	90	80	77
Upplevelse bra av: grundskola	75	66	66
Upplevelse bra av: äldreomsorg	52	51	51
Upplevelse bra av: socialtjänst	52	45	49
Upplevelse bra av: verksamheterna i allmänhet	68	69	61
Rekommendation att flytta hit	42	45	46
Kommunens politiker arbetar för kommunens bästa	21	25	37
Kommunens politiker är ansvarstagande	16	19	32
Kommunens politiker är lyhörda	9	15	26
Kommunens anställda arbetar för kommunens bästa	48	52	64
Politiska beslut är genomtänkta	11	12	26
Politiska beslut är transparenta	14	17	28
Kommunens verksamheter är fria från korruption	-	35	45
Förtroende för kommunpolitiker	18	21	31
Förtroende för riksdagspolitiker	40	30	52
Förtroende för människor i allmänhet	55	57	69
Antal svarande	1 741	403	1565
Svarsfrekvens	36	34	40

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Frågorna som är presenterade i tabellen är de som är gemensamma för alla tre undersökningar. Respondenter som svarat ”vet ej/ingen åsikt” är exkluderade från denna tabell.

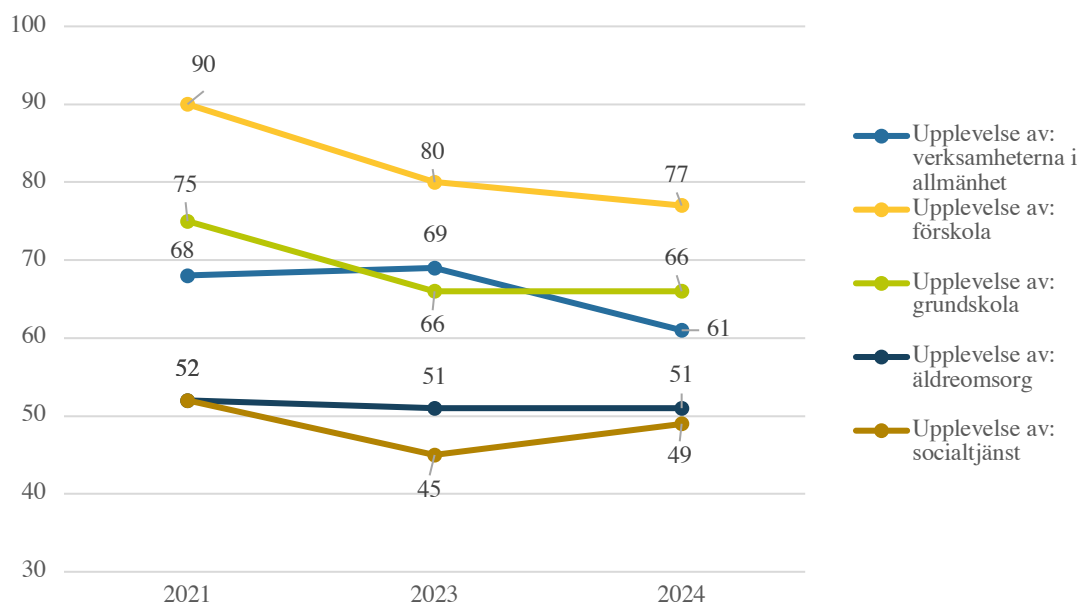
Källa: Uddevalla förtroendeundersökning, SCB:s medborgarundersökning 2021 och 2023.

I tabell 5 presenteras en rad olika frågor vilka har ställts i både Uddevallas förtroendeundersökning 2024, samt SCB:s medborgarundersökningar 2021 och 2023. Resultaten för respektive år visar den totala andelen respondenter som kryssat i alternativ tre eller fyra för respektive fråga. Till exempel, i den första raden presenteras de som svarat att de har ganska bra eller mycket bra upplevelse av hur kommunen sköter förskolan och i rad sex presenteras de som svarat att de till stor del eller helt och hållet kan rekommendera en flytt till Uddevalla. Viktigt att lägga på minnet här är att svarsalternativet ”vet ej/inge åsikt” har exkluderats från tabell 5 och förklarar således varför dessa resultat skiljer sig något från de presenterade i tabell 3 och 4.

Över lag kan vi se att upplevelsen av Uddevalla kommun och dess verksamheter är högre än förtroendet för kommunen över alla åren. Däremot verkar upplevelsen ha försämrats över tid medan förtroendet för kommunen och dess politiker/anställda har ökat. Detta illustreras tydligare i Figur 1 och 2 nedan.

Figur 1. Upplevelsen av hur Uddevalla kommun sköter sina verksamheter över tid.

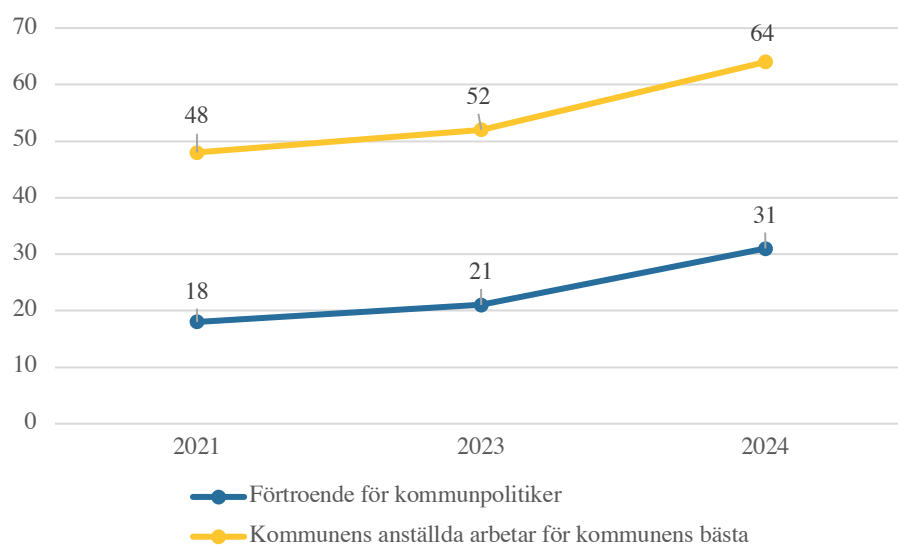
Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Förtroendefrågan lyder ”Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?”

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

I ovan figur ser vi hur upplevelsen av Uddevalla kommun och dess verksamheter har förändrats över tid. För tre utav fyra verksamheter verkar andelen som svarat att det har ganska bra eller mycket bra upplevelse ha minskat och samma trend kan vi se för upplevelsen av kommunens förmåga i stort att utföra sina verksamheter. Socialtjänsten är den enda av verksamheterna i kommunen där andelen med bra upplevelse under det senast året har ökat, från 45 procent under 2023 till 49 procent under 2024. Förskolan är den verksamhet där andelen med bra upplevelse har minskat mest, under de undersökta åren, från 90 procent under 2021 till 77 procent under 2024.

Figur 2. Förtroendet för Uddevallas kommunpolitiker samt anställda över tid.

Kommentar: Resultaten redovisas i procent. Förtroendefrågorna lyder "Allmänt sätt, hur stort förtroende har du för kommunens politiker?" och "Upplever du att kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?".

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Figur 2 visar hur förtroendet för Uddevallas kommunpolitiker samt förtroendet för kommunens anställda har förändrats över tid. Utvecklingen för båda dessa har ökat likartat under de observerade åren dock kan vi se att en betydligt större andel har högt förtroende för kommunens anställda i jämförelse med andelen som har högt förtroende för kommunens politiker. Från 2021 till 2023 ser vi en ökning på 3 procentenheter i andelen som svarat att de har ganska stort eller mycket stort förtroende för kommunens politiker, och en ökning på 4 procentenheter för andelen med högt förtroende för människor i allmänhet. Ökningen i andelen för båda variabler är däremot mycket större mellan år 2023 och 2024. Här kan vi se en ökning i andelen med högt förtroende för kommunpolitikerna på 10 procentenheter samt en ökning med 12 procentenheter för andelen med högt förtroende för kommunens anställda.

Regressionsanalyser

Den beskrivande analysen ovan har presenterat oss med en rad preliminära resultat. För att ta reda på hur dessa samband faktiskt ter sig behöver vi genomföra en rad regressionsanalyser där vi statistiskt säkerställer vilka faktorer som påverkar förtroendenivån i Uddevalla kommun. Som tidigare nämnt har ett förtroendeindex skapats utifrån en rad förtroenderelaterade frågor. Dessa frågor har behandlat förtroendet för kommunens politiker, dess anställda samt dess verksamheter och går att återfinna i tabell 2. Förtroendeindexet som används nedan kan således antas mäta det övergripande förtroendet för kommunen i stort. Indexet är ett intervall mellan värdena 1 och 4 där högre värden innebär att respondenterna har ett högre förtroende för att kommunens politiker och anställda arbetare för kommunens bästa, att dessa är ansvarstagande och lyhörda samt att de beslut som tas är transparenta, genomtänkta och fria från korruption. Vi kommer först presentera resultatet för detta förtroendeindex där vi testat en rad faktorer både relaterade till individernas bakgrund samt deras upplevelse av kommunen. Efter denna regressionsanalys kommer vi gå vidare till att analysera upplevelsen av kommunens verksamheter.

Tabell 7. Regressionsanalys av förtroendeindex

	Förtroendeindex
Kvinna	0.0481 (0.0705)
År	-0.00235 (0.00195)
Utbildning	-0.167** (0.0556)
Allmänt förtroende	-0.0223 (0.0540)
Upplevelse: förskola	0.138* (0.0663)
Upplevelse: grundskola	0.167* (0.0662)
Upplevelse: äldreomsorg	0.152** (0.0567)
Upplevelse: socialtjänst	0.239*** (0.0557)
Konstant	1.312*** (0.250)
Justerat R2	0.300
Observationer	506

Kommentar: Standardfel i parentes. † $p < 0.1$, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.00$.

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Från tabell 7 kan vi se att utbildning och upplevelsen av förskola, grundskola, äldreomsorg samt socialtjänst har en statistiskt signifikant effekt på förtroendeindexet, vilket innebär ett högre förtroende för Uddevallas kommunpolitiker, dessa anställda och verksamheterna. Beta koefficienten för utbildning är signifikant negativ vilket innebär att respondenter med högre utbildning har lägre förtroende i allmänhet, baserat på de frågor som ingår i förtroendeindexet. Mer specifikt kan vi utläsa att ett steg högre utbildning innebär en minskning i förtroende på 0,167 skalsteg. För upplevelsen av de olika verksamheterna (förskola, grundskola, äldreomsorg och socialtjänst) gäller att en bättre upplevelse påverkar förtroendet positivt, enligt förtroendeindexet. Den starkaste effekten bland dessa variabler hittar vi för upplevelsen av socialtjänsten där ett steg i förbättrad upplevelse leder till en ökning av förtroendet med 0,239 skalsteg enligt förtroendeindexet. Om vi går tillbaka till den deskriptiva delen kunde vi även se att det var upplevelsen av socialtjänsten som till skillnad från de andra verksamheterna hade förbättrats över tid medan upplevelsen av de andra generellt sett hade försämrats.

Tabell 8. Regressionsanalys för upplevelse av kommunen och dess verksamheter.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
	Förskola	Grundskola	Äldreomsorg	Socialtjänst	Kommunen
Kvinna	-0.0136 (0.0499)	-0.0299 (0.0507)	-0.0192 (0.0486)	-0.105 [†] (0.0565)	-0.0103 (0.0330)
År	-0.0000415 (0.00142)	0.00193 (0.00144)	0.00117 (0.00137)	-0.000975 (0.00156)	0.000425 (0.000938)
Utbildning	-0.0141 (0.0407)	-0.107* (0.0418)	-0.0645 [†] (0.0379)	-0.0579 (0.0448)	-0.0343 (0.0262)
Allmänt förtroende	0.189*** (0.0411)	0.185*** (0.0419)	0.0898* (0.0405)	0.126** (0.0449)	0.125*** (0.0278)
Förtroende för kommunpolitiker	0.241*** (0.0348)	0.285*** (0.0355)	0.417*** (0.0348)	0.472*** (0.0391)	0.474*** (0.0231)
Förtroende för riksdagspolitiker	0.169*** (0.0377)	0.104** (0.0378)	0.124*** (0.0375)	0.0627 (0.0426)	0.0379 (0.0247)
Konstant	1.510*** (0.177)	1.515*** (0.179)	1.100*** (0.171)	1.153*** (0.195)	1.221*** (0.120)
Justerat R2	0.195	0.179	0.244	0.267	0.368
Observationer	746	830	963	739	1164

Kommentar: Standardfel i parentes. [†] $p < 0.1$, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.00$. Förtroendefrågorna lyder ”Hur tycker du följande fungerar i din kommun?” samt ”Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?”.

Källa: Uddevalla förtroendeundersökning.

Från tabell 8 får vi en djupare förståelse för vad som påverkar upplevelsen av Uddevalla kommuns verksamheter. Tabell 8 är indelad i fem olika modeller med fem olika beroende variabler. I den första kolumnen presenteras den första modellen där upplevelsen av förskolan är den beroende variabeln. Vi kan här se att det allmänna förtroende för människor, förtroendet för kommunpolitikerna samt förtroendet för riksdagspolitikerna påverkar upplevelsen av förskolan på liknande vis. Koefficienterna för dessa variabler är alla signifikant positiva vilket innebär att en högre nivå av förtroende i allmänhet och förtroende för kommun- och riksdagspolitiker leder till en bättre upplevelse av hur Uddevalla kommun sköter förskolan. Det justerade R² värdet indikerar modellens förklaringskraft från vilket det framkommer att modell 1 beskriver 19,5 procent av variationen i den beroende variabeln.

I kolumn 2 respektive 3 är upplevelsen för grundskolan, respektive äldreomsorgen, i stället de beroende variablerna där samma oberoende variabler som i kolumn 1 verkar ha betydelse, samt även utbildningsnivån. Ett högre förtroende för politikerna och människor i allmänhet har en positiv effekt på upplevelsen av grundskolan och äldreomsorgen medan högre utbildning har en negativ påverkan på upplevelsen. Starkast är effekten av förtroendet för kommunpolitikerna för upplevelsen av grundskolan och äldreomsorgen.

Upplevelsen av socialtjänsten presenteras i kolumn 4 där de påverkande faktorerna skiljer sig något från de i kolumn 1–3. För upplevelsen av socialtjänsten verkar kön ha en viss betydelse där kvinnor har en sämre upplevelse av hur Uddevalla kommun sköter sin socialtjänst. Här bör dock nämnas att detta resultat enbart är signifikant på en 0,1 gradig nivå och således inte ett lika säkert resultat de tidigare presenterade. Utöver detta kan vi se att ett högre förtroende för människor i allmänhet och ett högre förtroende för kommunens politiker påverkar upplevelsen av socialtjänsten positivt, men inte förtroendet för riksdagspolitikerna eftersom koefficienten för denna variabel inte är statistiskt signifikant.

I den 5e och sista kolumnen analyseras upplevelsen av Uddevalla kommun i stort som beroende variabel. I denna modell är enbart två oberoende variabler statistiska signifikanta, nämligen det allmänna förtroendet för människor samt förtroendet för kommunens politiker. Båda dessa har ett positivt samband med upplevelsen av Uddevalla kommun vilket som tidigare innebär att upplevelsen ökar i takt med att förtroendet ökar. Det justerade R² värdet är högst för den 5e och sista modellen vilken förklarar 36,8 procent av variationen i den beroende variabeln.

Avslutningsvis, utöver dessa förtroende och upplevelserelaterade frågor ingick även två fritextsvar i undersökningen. Här fick respondenterna först svara på frågan ” Vilken eller vilka frågor eller samhällsproblem tycker du är viktigast i dag i Uddevalla kommun?” samt frågan ” Vad uppskattar du mest med att bo i Uddevalla kommun?”. Vad gäller den första frågan är det framför allt tre samhällsproblem/frågor som verkar engagera Uddevallaborna och dessa är: 1) frågor relaterade till Uddevalla centrum, 2) äldreomsorgen och 3) kriminalitet. En stor andel respondenter har uppgett att de vill se ett mer levande centrum i Uddevalla med både handel och bostäder, samt ett mer tryggt centrum. Trygghetsfrågan är här även relaterad till frågan om kriminalitet där många respondenter upplever det osäkert att gå just kring centrum. Genom dessa fritextsvar får vi en bättre förståelse för vilka frågor respondenterna själva anser vara viktiga för Uddevalla kommun, där trygghet bland annat en faktor som tidigare inte framkom i den kvantitativa regressionsanalysen. I bilden nedan visas ett ordmoln av de ord som nämnt mest i undersökningen.

Vad gäller den andra fritextfrågan är svaren ännu mer enhetliga där den stora majoriteten upplever närheten till natur och hav som den främsta fördelen med att bo i Uddevalla kommun.

Slutsatser

Sammanfattningsvis, förtroende är ett mycket viktigt ämne att undersöka då förtroendenivån både nationella och kommunalt påverkar hur samhället fungerar och upplevs. I följande rapport har förtroendet och upplevelsen av Uddevalla kommun analyserats utifrån den förtroendeundersökningen som genomfördes av Indikator under våren 2024. Syftet har varit att undersöka vilka faktorer som påverkar förtroendet samt upplevelsen av Uddevalla kommun, och på så sätt bidra med kunskap till politik och förvaltning om hur de kan bibehålla och höja förtroendenivån.

I den beskrivande analysen gjordes det klart att upplevelsen av hur kommunen sköter sina verksamheter i stort samt förtroendet för kommunens anställda är bättre än förtroendet för kommunens politiker, oavsett vilken subgrupp som analyseras. De preliminära resultaten visade på att förtroendet för kommunens politiker är lägst hos kvinnor, högutbildade, medelåldersrespondenter och respondenter med lågt förtroende för människor i allmänhet. En liknande bild framkom även för upplevelsen av kommunen i stort, utifrån frågan ”Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?”. Utöver jämförelser mellan olika subgrupper och utifrån olika faktorer, genomfördes även en tidsserieanalys där siffror från Indicators förtroendeundersökning 2024 jämfördes med SCB:s medborgarundersökningar 2021 och 2023. Utifrån denna tidsserie kunde vi dels fastställa att upplevelsen av kommunen och dess verksamheter har över tid varit bättre än förtroendet för kommunens politiker. Däremot ser vi samtidigt en stadig ökning i andelen med högt förtroende för både kommunens politiker och dess anställda över tid, och en stadig minskning i andelen med bra upplevelse av

kommunen. Socialtjänsten är den enda av de verksamheter som ingick i undersökningen där vi på senare år kan observera en ökning i andelen som har en bra upplevelse.

I regressionsanalyserna får vi en tydligare, statistisk säkerställd, bild av förtroendet för Uddevalla kommun. Först och främst kan vi se att utbildning har betydelse för förtroendenivån där respondenter med låg utbildning har högre förtroende. Detta går således i linje med de deskriptiva resultat som tidigare hade presenterats. Vidare har även upplevelsen av förskola, grundskola, äldreomsorg och socialtjänst en statistisk säkerställd påverkar på förtroendet i kommunen där upplevelsen av socialtjänsten har störst betydelse. Anledningen till att upplevelsen av socialtjänsten visar sig ha störst betydelse för förtroendet kan relateras till det faktum att andelen med en bra upplevelsen av socialtjänsten ökat det senaste året - samt att detta är den enda verksamhet för vilken andelen med bra upplevelse har ökat i stället för att minska.

Slutligen, vad gäller upplevelsen av kommunen och dess olika verksamheter, kan vi se att de faktorer som spelar störst roll är den allmänna förtroendenivån hos respondenterna samt förtroendet för kommunens politiker. Detta tyder dels på att upplevelsen av kommunen och dess verksamheter och förtroendet för kommunen och dess politiker är ömsesidigt förstärkande. Utan bra upplevelse kommer förtroendet att gå ner och utan högt förtroende kommer upplevelsen att försämrans. Den enda av de undersökta bakgrundsfaktorerna som verkar ha någon signifikant betydelse för förtroendet och upplevelsen av kommunen, dess politiker och verksamheter är utbildning, dock är denna effekt större för förtroendet än för upplevelsen.

Referenser

Holmberg, Sören. Weibull, Lennart. (2020:1). Institutionsförtroende bygger samhällen – SOM-institutets temaserie 2020. SOM-institutet.

Statistiska centralbyrån (2022). *Befolkning efter region, utbildning och år*.
https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__UF__UF0506__UF0506B/Utbi ldning/table/tableViewLayout1/

Statistiska centralbyrån (2023). *Folkmängden efter region, civilstånd, ålder och kön. År 1968–2023*.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101A/Bef olkningNy/